

ΑΠΟΨΗ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Η Αθήνα κρατά το κλειδί για την Λγκυρα

Σε δεκαπέντε ημέρες, στο δειλί ακριβώς του αιώνα, η Ευρώπη επιχειρεί μια τομή. Μετά από δύο Παγκοσμίους Πολέμους, τρεις Βαλκανικούς, δύο δραματικούς εμφυλίσους, της Ισπανίας και της Ελλάδας, έναν Ψυχρό Πόλεμο και πολλές χαμένες ή εκ των προτέρων καταδικασμένες επαναστάσεις, μέσα από φασισμούς και γκοιλάγκ, Μακρονόσια και Γκόλι Οτσάκ, η Ευρώπη με τη διέγερσή της, και κυρίως με την προοπτική ενός διερχούς πολιτικοοικονομικού «big bang», αναλαμβάνει το δύσκολο έργο να επαναστασιοθετήσει την ευρωπαϊκή ιστορία σε μια εντελώς διαφορετική τροχιά. Από τον Ατλαντικό ως τα Ουράλια.

Σε αυτή την Ευρώπη έχουν βρσι όλα τα δόγματα και οι πολιτισμικές οντότητες, όλες οι γλώσσες και οι εθνικές μειονότητες, όλες οι σκέψεις και -γιατί όχι- τα διλήμματα. Το Ελσίνκι, για λόγους χρονικής συγκυρίας, μπορεί να θεωρηθεί ως μια νέα σφετηρία. Στη γραμμή εκκίνησης βρίσκονται βεβαία όλες εκείνες οι χώρες που ξεκίνησαν το πείραμα μέσα από τις στάχτες του δεύτερου μεγάλου πολέμου. Στη συνέχεια, ωστόσο, προσέθεσαν πολλές που έβγαιναν από τις δικές τους στάχτες, όπως εμείς, για να ακολουθήσουν οι νεότεροι της Σκανδιναβίας και μετά οι εκκολλημένοι εισαίροι της ανατολικής Ευρώπης. Σε αυτό το σταυροδρόμι δεν μπορούν να λείψουν από το ραντεβού το Βαλκάνιο και η Τουρκία. Είναι ένας χώρος και μία περιφέρεια. Είναι η νοτιοανατολική περιφέρεια του πειράρου. Είναι ο γεωπολιτικός και ο γεωοικονομικός χώρος που σφυριλατήθηκε από την εισοχή των Μακεδόνων βασιλιάδων, για να καταληφθεί μετό τη διάλυση του Μεγάλου Ασθενούς, για να περιθωριοποιηθεί μέσα στα γράναζια του υπαρκτού σταλινισμού. Υπέφρε πολύ αυτό το κομμάτι της Ευρώπης από τα λαϊκίστικα, βαλκανικού τύπου αυταρχικά καθεστώτα, που βασίστηκαν και βασίζονται στη διαρκή αναπαραγωγή αρρωσποιημένων εθνικισμών και ανίπαρκτων ιδιαιτεροτήτων. Η Τουρκία, οι Τούρκοι, έχουν και αυτοί δικαίωμα να απαιτήσουν μια θέση στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Η Ελλάδα ιταλίστικα αφάνισσα για να πετύχει τους στόχους της. Κέρδισε πολέμους και τους έχασε. Πέρασε προξικαυήματα και πάλι κέρδισε. Έχασε κάποτε την τιμή της και την ξαναβρήκε. Έτσι γράφεται η ιστορία. Αυτή η σημερινή Ελλάδα της ΟΝΕ, ασφαλής και πλούσια, δυναμική και περισσότερο μορφωμένη, με θεαμούς και ποιητές, είναι μια χώρα που δεν μπορεί, δεν της επιτρέπεται, να διακατέχεται από ιστορικά συνδραμα. Γι' αυτό που της ανήκει και γι' αυτό που μπορεί. Αυτή η Ελλάδα πρέπει να συμπορασάσει την Τουρκία στην περιπέτεια της δημοκρατίας και των ελευθεριών. Η Τουρκία δεν είναι μόνο η χώρα των στρατηγών. Είναι η χώρα του Ορχάν Παμμούκ και του Γιοσάρ Κεμάλ επίσης. Είναι η χώρα του Χικμέτ και του Αζίζ Νεσίν. Είναι η χώρα των Αλεβιτών και των Δερβισιδων, των Καραμανλίδων και των Κουρδών. Είναι η χώρα των εργαζομένων, των φυλακισμένων δημοσιογράφων, των κατατρεγμένων, αλλά και της ελίτ. Αν αυτή η χώρα έχει μια ελπίδα να ανανέυσσει το νέο αέρα που φυσά στον κόσμο, αυτή η ελπίδα είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ελλάδα, μαζί με τους εταίρους της, κρατά το κλειδί. Μόνο που σημειολογικά έχει περισσότερο ειδικό βάρος το κλειδί αυτό να το προσφέρει με τα δικά της χέρια στη γεντονική χώρα. Θα είναι σαν να ανακαλύπτουμε ξανά μια ξεχασμένη ιστορία. Πλούσια και ελλιδοφόρα.

29/11/99